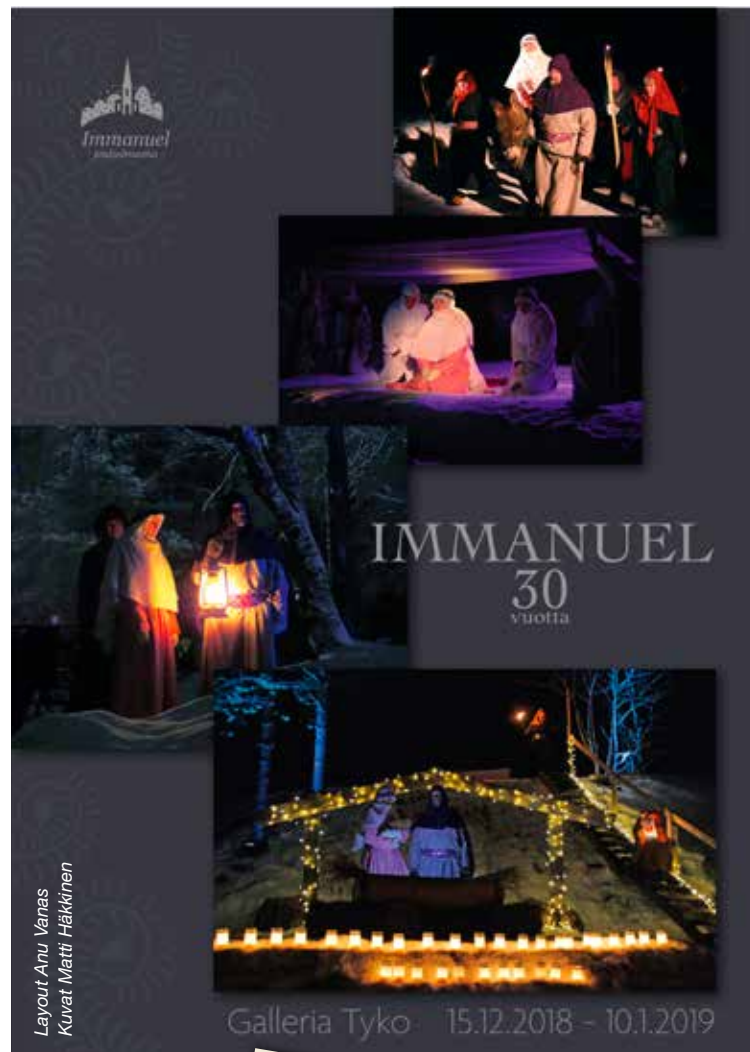

Kaksi juhlaa

Nurmeksen Immanuel-jouludraama

30. kerran 23.12.2018

Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry eli
Nurmeksen seudun evankelisen kansanopiston
kannatusyhdistys ry 80 vuotta 8.1.2019

Juhlimaan!

Tammikuun 8. päivänä 2019 tulee kuluneeksi 80 vuotta Nurmeksen seudun evankelisen kansanopiston kannatusyhdistys ry:n perustamisesta. Tämä yhdistys ylläpiti kansanopistoa Nurmeksessa vuoteen 1996, jolloin tilat ja toiminta lahjoitettiin Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle. Entinen kannatusyhdistys tuli tarpeettomaksi, ja se muutti 1998 nimensä muotoon Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry, koska halusi olla tukemassa opistotoimintaa Kohtavaarassa.

Kymmenen vuoden kuluttua SLEY lopetti opistotoiminnan ja lahjoitti opistokiinteistön ystävät ry:lle takaisin. Tämä pieni yhdistys ei ilman valtionapua pystynyt huolehtimaan isoista rakennuksista vaan päätyi myymään ne. Yhdistys säilytti itsellään kuitenkin opiston syntykodin, Haikolan, sen rakennukset ja yhden peltopalstan.

Yhdistys ryhtyi vuonna 2009 korjaamaan Haikolaa. Vaara-Karjalan Leader tuli rahoittamaan hanketta, ja niin saatiin valmiiksi uusi toveripäivä-, perhejuhla-, kokous- ja konserttipaikka. Leaderin tuella taloon rakennettiin maalämpö 2013 ja viime kesänä aurinkopaneelit ja niihin liittyvät akut.

Tänä syksynä valmistui lopullisesti – jälleen Leaderin tuella ja ahkeralla talkootyöllä – Haikolasta lähtevä Kohtavaaran luonto- ja historiapolku. Vaaralla kiemurteleva polku, näköalatorni, suotaival ja metsän hiljaisuus virkistävät. Toivontornilla, on vieraskirjan mukaan käynyt elokuusta 2016 alkaen tähän päivään saakka jo 3 898 kulkijaa!

On aika ja lupa pysähtyä juhliin menneitä vuosikymmeniä ja myös iloitsemaan uusista mahdollisuuksista. Tammikuun 13. päivänä 2019 vietetään Nurmeksessa Evankelisen lähetisyhdistyksen kirkkopyhää ja sen jälkeen Haikolassa yhdistyksen 80-vuotisjuhlia.

Tervetuloa mukaan kaikki! Aina-kin Cris Holton-Jero on tulossa!

Haikolan vinttikonttorissa
16.11.2018
Kyllikki Tiensuu

Piispan kanssa aamukahvilla

UUOSIA sitten Reijo-puolisoni oli pääsi-äisen jälkeisellä viikolla Posiolla Lapi-osalmen kurssikeskuksessa vetämässä kanttoreille tarkoitettuja kursseja. Samaan aikaan Posiolla oleskeli myös Helsingin piispa **Aimo T. Nikolainen** kirjallisia töitensä tekemässä. Nikolainen osallistui kurssilaisten kanssa päivittäisiin ruokailuihin, joiden aluksi laulettiin ruokavirsi ”*Nyt silmäin alla Jeesuksen*” – Nikolaisen toivomuksesta joka kerran eri virsisävelmällä.

Kun tuli kotiin lähdon aika, tiedotusvälineet kertoivat lentomekaanikkojen aloittamasta lakosta, mikä pysäytti koko lentoliikenteen. Nikolainen oli ihmeissään, hänen kun piti palata Helsinkiin lentokoneella seuraavaksi päiväksi hallinnollisiin tehtäviinsä. Reijo pelasti piispan hädästä sanomalla, että pääsette minun kyydissäni Helsinkiin!

Reijo ajoi ja ajoi Volvolla. Kuopiossa juotiin munkkikahvit, mikä virkisti piispaa, joka oli kertonut elämänsä tapahtumista koko ajan. Mikkelin kohdalla alkoi sakea lumipyry. Siinä vaiheessa piispa väsyi ja Reijo aloitti kertomisensa. Ja sitä riitti Helsinkiin

asti, kun kerrankin oli harras kuuntelija. Kymmentuntisen ajomatkan jälkeen Reijo vei piispan kotiin Laajalahteen, palasi väsyneenä ja nälkäisenä omaan kotiin ja muisteli samalla piispan kertomuksia alkumatkasta. Päätettiin nukkua aamulla pitkään.

Toisin kävi, sillä puhelin soi aamulla jo ennen seitsemää. Soittaja oli piispa Nikolainen, joka kertoi kameransa jääneen Reijon autoon. Hän halusi tulla hakemaan kameransa nyt heti aamulla ja tulla samalla meille aamukahville. Sehän sopi.

Piispa oli levännyt yön yli, mutta ilmeisesti autossakin Reijon kertoessa, sillä paljon matkustellut piispa oli taas innokas kertoja. Uskaltauduin kyselemään erilaisista matkakokemuksista. Pelottavin matka oli ollut Afrikassa: Joen ylitys kapealla veneellä, kun joessa uiskenteli krokotiileja. Ja uskomatonta, mutta toiseksi pelottavin matka oli ollut Lieksassa Ruunaan koskien lasku! Erikoinen matkan alku oli ollut Seutulassa lentokoneeseen noustessa. Kaksi toisella kymmenellä olevaa poikaa oli seissyt rappujen ylätasanteella, kun

harjastukkainen Nikolainen oli nousemassa koneeseen. Yht’äkkiä Nikolainen tunsu, kun häntä yritettiin nostaa kahtapuolta hiuksista ja samassa kuului: ”*Voi anteeksi, me luultiin, että se on peruukki!*”

Innostuin kyselemään muun muassa ylioppilaskirjoitusten vastausten tarkastajan työstä. Nikolainen pisteytti kymmeniä vuosia kokelaiden vastauksia kirkkohistoriassa ja psykologiassa (entisessä sielutieteessä). Lopuksi kysyin, onko mikään vastaus jäänyt hänelle erityisesti mieleen. Hetken harkinnan jälkeen tuli vastaus – kyllä. Psykologian kokeessa oli tehtävänä selvittää Kretschmerin luonnetyyppit. Eräs tyttö vastasi täydellisen vastauksen, mutta lisäsi loppuun: ”*Miehet jaetaan kyseisiin Kretschmerin luonnetyyppeihin, mutta olla nainen on tapaus*” Toden totta – kaikkien tyyppien kuvituksena oli mieshahmo. Pistettä tuli kuusi ja viimeisen lauseen hienoudesta ylimääräinen plus.

Helsingin Hermannissa 7.11.2018
Leena Pajamo

Ystävyyttä hoitamassa

KOTIINI Parkanossa tuli tietysti sikäläisen paikallislehti Ylä-Satakunta. Lehti tuli Helsinkiin opiskelijaboksiinikin, ja tilaajana säilyin muuttaessani 1970 Nurmekseen. Nurmeksalainen Ylä-Karjala tuli sitten sen rinnalle toiseksi tärkeäksi paikallislehdeksi.

Ylä-Satakunnasta huomasin vuoden 2017 ystävänpäivän tienoilla Parkanossa asuvan kiteelläissyntyisen **Aune Hartikaisen** ajatuksia – ja tekoja – ystävyydestä. Tiesin kirjoittajan ennestään, sillä hän oli joskus käynyt Parkanosta päin tervehtimässä Nurmekseen muuttanutta äitiäni. Tiesin myös, että Aune oli elämässään joutunut sodan ja sairauksien vuoksi kokemaan paljon raskaita aikoja.

Aunen ystävyysmatka halki Suomen Parkanosta Kiteelle oli mainio idea ja erinomainen esimerkki ystävyyden hoitamisesta. Näin hän Ylä-Satakunnassa kertoi:

”*Sain tehdä kesällä tyttärenti kanssa jäähyväismatkan lapsuuteni maisemiin. Lähdimme maanantaiaamuna ajamaan synnyinkuntaani Kiteelle. Matkalla poikkesim-*

me Juvalla tutussa paikassa syömässä ja taas matka jatkui.

”*Verkkotiellä perillä oli seuraava taapaaminen ja oikein kunnon ’herkkukahvit’.* Yövyttiin Pyhäjärven rannalla, ja aamulla aloitimme kierroksen kotimaisemissa niiden lapsuudenaikaisten ihmisten luo.

”*Olimme varanneet suuren kassin kahvia ja toisen itse kutomiani villasukkia tuliaisiksi, siellä kun ei enää ole yhtään kauppa, mistä niitä tuliaisia voisi ostella. Olimme ihan itärajan tuntumassa, vanhin ystävä, 90-vuotias Vieno, ensimmäisessä paikassa. Riemulla ei ollut rajoja, kun tupa tup-sahdimme ja pitkä lämmin halaus ja nauru päälle siitä ilosta, kun sai ystävät vierai-*

”*Emme kauan ehtineet olla, kun piti ehtiä seuraavaan paikkaan. Sukat annoimme ja kuva otettiin, siunausta toivotettiin ja luvattiin puhelimitse ja esirukouksin jatkaa elinikäistä ystävyyttä, kunnes Taivas kutsuu toisen pois.*

”*Tämä sama toistui 30 paikassa sen neljän päivän aikana, mikä meillä oli tähän kierrokseen. Joka talossa oli onnellisia ystäviä, jotka eivät olleet unohtaneet. Lämpimät sukat jalkoihin toi moniin silmiin kyynelet.*

Sirkka Havukaisen koti oli yksi Aune Hartikaisen (oik.) ystävyysmatkan 2016 pysähdyspaikoista.

”*Se oli jokaisessa talossa viime kesän tärkein asia, kun saivat ystävänsä vieraakseen ja näkivät myös tyttärenti. Reissu kesällä väsytti, mutta sitä iloa ei voi korvata mikään muu samalla tavalla. Matkaa kertyi 1 500 kilometriä niiden kuuden päivän aikana.*”

Aune on elänyt monilla paikkakunnilla Suomessa, eivätkä niillä syntyneet ystävyydet ole unohtuneet. Niitä on hoidettu muulloinkin kuin Ystävänpäivänä. Aune totesi: ”*Näin minä ystävyyden ymmärrän. Kortti ei paljon auta, jos se on ainoa muistaminen. Minulla näitä ’ystävönpäiviä’ on vuodessa 365 eikä yhtään liikaa.*”

Jututtajana Kyllikki Tiensuu, jolle tuli mieleen hyövin vanha sanonta: ”*Viini ja ystävyys vanhetessaan vain paranevat*”

Juhlimaan!

Sunnuntaina 13.1.2019 vietetään Nurmeksen kirkossa Evankelisen lähetisyhdistyksen kirkkopyhää.

Messussa saarnaa Kuopion tuomiorovasti Ilpo Rannankari. Sitten siirrytään lounaalle Haikolaan, missä klo 13 alkaa päiväjuhla. Muistellaan Nurmeksen seudun evankelisen kansanopiston kannatusyhdistyksen 80-vuotista taivalta.

Pioneereja Toivo Salomaata ja Helvi Valkosta muistelevat Markku Salomaa ja Liisa Arasto (synt. Valkonen).

Mukaan muistelemaan kutsutaan kaikkia opiston käyneitä ja opiston ja Haikolan ystäviä! Hyvää iltaa kartanohotellista on varattu huoneita. Toivottavasti tuona viikonloppuna päästään myös hiihtämään!

Kohtavaaran luonto- ja historiapolku

Polku johtaa Nurmeksien Lipinlahdessa sijaitsevan Haikolan talon parkkipaikalta näköalatornille, jolta avautuva näkymä on kolinkaltaista kansallismaisemaa. Sieltä polku jatkuu Sarkkisen suvun 1700- ja 1800-luvulla asuttaman Kohtavaaran tilan perustuksille ja edelleen korkean jyrkänteen sammaleista vierusta pitkin vaaran laella aikoinaan sijainneen, mutta nyt soistuneen lammen ympäri. Matkalla nouseaan portaita näköalapaikalle.

Toivonpolun voi kiertää joko myötä- tai vastapäivään. Vasemmalta alkava polku on vaativa. Sillä olevat kiviaskelmat, ”Paavon portaat”, ja kalliiosissa kohdassa köysikaide helpottavat nousemista. Rinteessä voi välillä levähtää ”Helvin hengähdyspenkillä”. Matkaa tornille on 400 m ja nousua tällä matkalla 80 m. Nousu edellyttää kohtalaisia kuntoa. Tornilta polku jatkuu Kohtavaaran tilan raunioille ja sieltä ”Elinan suotaivalle” ja takaisin Kohtavaaran tilalle sekä ”Lammaspaimenen leposuojaan”, ”Hiljaisuuden ristin” kohtaan ja ”Viiden polun risteykseen”, johon Nurmeksien kaupunki on pystyttänyt kuntoilutelineen. Jatketaan loivaa reittiä alas Haikolaan sekä Tuulansuojaan kahville ja makkaranpaistoon. Paluuta tornilta suositellaan nimenomaan tätä kautta.

Nurmeksien evankelisen opiston ystävät ry kunnosti kesinä 2016–2018 Vaara-Karjalan Leader ry:n hankerahoin ja talkootyöllä Kohtavaaraa kiertävän noin 1,7 km mittaisen Toivonpolun ja pystytti huipulle näköalatornin, ”Toivontornin”. Polkua jatkettiin Kohtavaaran tilan sammaloituneille luonnonkiviperustuksille. Sieltä raittiin reitin jatkoksi kokonaan uusi polku, 650 m mittainen ”Elinan suotaival”. Lisäyksen jälkeen polun kokonaispituus parkkipaikalta on noin 2,5 km.

TAVOITTEENA ON, että polun kulkijat tutustuisivat alueen luontoon ja historiaan. Se edellyttää, että jokainen lukee kaikki kymmenen opastaulua!

Etsi siis taulut polun varrelta ja pysähdy lukemaan! Joka taulussa on myös QR-koodit, joista älypuhelimella saa esiin lisätietoja.

Tornille kulkee myös loiva reitti, jolle johtaa jyrkän polun vierestä alkava hiekkatie. Toivonpolku erkanelee hiekkatiestä 300 m jälkeen. Loivalta reitiltä voi ”Metsäniityn” kohdalla poiketa Kohtavaaran tilalle ja suotaipaleelle joko tornille mennessä tai sieltä pala-tesa.

Toivonpolkuun kuuluu ”Hiljainen taival”, jolla voi kuunnella vain luonnon ääniä sekä omia askeleita neulasten pehmentämällä polulla ja pysähtyään ”Hiljentymisristin” ja ”Lammaspaimenen leposuojaan” luona. Loivaa polkua tuleville hiljainen taival alkaa Viiden polun risteyksestä.

Polku on merkitty puihin samalla kartanokeltaisella maalilla kuin Haikolan seinät ja lisäksi sinisellä raidalla.

Huom! Jokainen liikkuu polulla ja sen jyrkissä kohdissa omalla vastuullaan.

INKERI JA MAURI VÄNSKÄN SÄÄTIÖ

Metsänvartija

Kaksihaarainen naavainen mäntyvanhus, polun ”metsänvartija”, toivottaa sinut tervetulleeksi luontopolulle. Tässä rehevässä kangasmetsässä kasvavat kuusi, tuomi, pihlaja, rauduskoivu, hieskoivu ja harmaaleppä, pensaista vadelmaa ja paju. Ruohovartisia kasveja tässä ovat metsäkorte, metsäkurjenpolvi, maitohorsma ja kultapiisku. Kivien päällä viihtyvät metsämansikka ja lillukka.

Paavo Kukkonen (1942 - 1998)
Nurmeksien evankelisen opiston opettaja

Helvi Valkonen (1914 -1994)
Nurmeksien evankelisen opiston
1. johtajatar

Toivo Salomaa (1915- 1997)
Nurmeksien evankelisen opiston
1. johtaja

Paavon portaat ja Helvin hengähdyspenkki

Paavon portailla pysähdy katselemaan varpuja, sammalia ja jäkälä: mustikkaa, puolukkaa ja kanervaa sekä seinä-, rahka-, kerros- ja karhunsammalta ja poron-, nahka-, rupi- ja karvejäkälää.

Helvin hengähdyspenkin ympäristössä kasvavat kataja, kanerva, metsälahu, torvijäkälä sekä korpikarhunsammal. Ylärinteessä kukkivat alkukesästä valkolehdokki ja nuokkuhelmikkä.

Vaaralla elää rusakko, metsäjänis, kettu, ilves, satunnaisesti myös susi ja karhu! Keväisessä lintujen konsertissa erottuvat ainakin peippo, uunilintu, punarinta, hippipäinen, tilitalti, käki, närhi, palokärki, kirjosiippo ja monet tiaiset. Vaaralta on löydetty myös ukkoetana.

Tarkkaile sammalen alta paljastuneen kallion pintakuviota.

Toivontorni vaaran laella

Toivontorni nousi kirvesmies Hannu Okkosen johdolla sekä kirvesmies Reijo Pyykön ja tehokkaan talkooporukan avulla viidessä päivässä elokuussa 2016. Maanomistajien luvalla saatiin näköalaa lisätä sekä Nurmeksien että Kolin suuntaan.

Torni on neljä metriä korkea. Pielisen keskikorkeus on reilu 94 metriä meren pinnasta, ja Kohtavaaran korkeus 80 metriä Pielisen pinnasta. Katselet siis tornin tasanteelta maisemia lähes 185 metrin korkeudelta meren pinnasta.

Pielinen on yksi Suomen vanhimista suurjärivistä. Se muodostui itsenäiseksi järveksi noin 10 000 vuotta sitten monen jääjäärväliheen jälkeen. Pielisen pinta-ala on lähes 900 neliökilometriä, joten se on Suomen neljänneksi suurin järvi. Se kokoa vetensä alueelta, josta runsaat puolet sijaitsee Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa ja noin 43% Venäjän Karjalassa. Tyypiltään Pielinen on suuri humusjärvi. Sen suurin syvyys on 61 m (lähellä Paalasmaan saarta) ja keskisyvyys noin 10 m. Pituutta Pielisellä on noin 90 km, leveyttä enimmillään lähes 30 km ja rantaviivaa 5 276 km. Pielisessä on 1 491 saarta, joista suurimmat ovat Paalasmaa (2 714 ha), Kynsisääri (1 350 ha) ja Porosaari (1 029 ha).

Näköalatornin koordinaatit ovat 63 astetta 30,524 minuuttia pohjoista leveyttä ja 29 astetta 17,154 minuuttia itäistä pituutta, tasokoordinaatit N 7044,302 ja E 613,759.

Kohtavaaran tila

Täällä Kohtavaaran laella sijaitsi 1700-1800-luvulla tila, jota isännöi Sarkkisen suku. Saniaisten reunustama polku johtaa vielä tunnistettavissa olevaan pihapiiriin, joka on esimerkki pohjoiskarjalaisesta vaara-asutuksesta. Maastoon on merkitty mm. savupirttinä toiminut asuinrakennus, navetta, kellari ja kaivo. Savupirtin hirret tuotiin 1800-luvun lopulla alas nykyiseen Haikolaan, jonka pirtissä ne ovat edelleen näkyvissä samoin mustuneet kattolaudat.

Lehmät ja lampaat laidunsivat ennen vanhaan vaaran laen niityllä. Siksi kasvillisuus oli alun perin ketomaisempaa kuin nyt, kun metsäkasvillisuus nuorine koivuineen ja mäntyineen on taas vallannut alaa. Entisille luonnonkiviaidan ympäröimille pelloille istutettiin 1970-luvulla mäntyjä. Aikaisemmat metsämansikka- ja mesimarjakasvustot ovat vähentyneet. Asumuksen lähistöllä viihtyvät puna-ailakki, suolaheinä, mesimarja, metsälvejuuri ja soreahiirenporras.

Metsäniitty

Matka jatkuu Sarkkisen suvun raivaaman, nyt metsitetyn pellon kiviaidan vierusta. Vaella hiljaa metsäniityllä neulasten peittämää pehmeää polkua. Kevätkeisällä polun varressa kukkivat viehättävät valkokukkaiset: metsämansikka, metsätähti, metsätähtimö, pikkumatar, oravanmarja, käenkaali eli ketunleipä, kielo sekä iso- ja nuokkutelvikki. Voit myös poiketa polun varteen pystytetyn ristin luo hiljentymään ja lukea Franciscus Assisilaisen rukouksen:

Vapahtaja, tee minusta rauhasi välikappale,
niin että sinne, missä on vihaa,
toisin rakkauden,
missä loukkausta, toisin anteeksiannon,
missä epäsuutta, toisin yksimielisyyden,
missä erehdystä, osoittaisin totuuden,
missä epäilystä, auttaisın uskoon,
missä epätoivoa, nostaisin luottamukseen,
missä pimeyttä, loisin sinun valoasi,
missä surua, virittäisin ilon ja lohdutuksen.
Niin että, oi Mestari, en yrittäisi niin paljon
etsiä lohdutusta kuin lohduttaa muita,
hakea ymmärtämystä kuin ymmärtää toisia,
pyytää rakkautta kuin rakastaa muita,
sillä antaessaan saa,
kadottaessaan löytää,
unohtaessaan saa anteeksi,
kuollessaan nousee iankaikiseen elämään.

Elinan suotaival

Kohtavaaran luonto- ja historiapolun jatko-osa kulkee kokonaan Eija Meriläisen-Ruokolaisen ja Jouni Ruokolaisen maalla. Suotaival on saanut nimensä Elina Turusesta (1924–2018), joka oli lähtöisin Nurmeksien Salmenkylästä, kävi Nurmeksien evankelisen opiston ja toimi sen jälkeen opiston karjanhoitajana. Kun karjanpito lopetettiin, Elina siirtyi 1960 HOK:n varastotyöntekijäksi Helsinkiin. Siellä hän osallistui evankelisen liikkeen toimintaan ja matkasi usein opiston juhliin ja kursseille. Opistosta tuli varhain orvoksi jääneelle Elinalle toinen koti, jota hän tuki huomattavasti myös taloudellisesti.

Suotaipaleen pituus on 650 m. Aluksi kävellään vanhaa laidunluetta, jolle on 1970-luvun lopulla istutettu mäntyjä. Niiden lomassa kasvaa metsäkortetta, vadelmaa, tuomia, suo-orvokkeja, metsämansikoita ja lillukoita sekä saniaisia. Sitten tullaan sammaleiselle kalliojyrkänteelle, jonka vierusta soistuneen lammen kiertävä polku etenee osin pitkospuita pitkin.

Kallioseinämälle tultuasi kiinnitä huomiota siinä kasvaviin sammaleihin: kynsisammal, karhunsammal, kerrossammal, seinäsammal, sulkasammal sekä suoalueella rahkasammal. Erityisesti kerrossammal koristaa kallioseinämää upeasti.

Suomaisema

Edessäsi on vanhaan murtumalaaksoon syntynyt, reunoilta umpeen kasvanut entinen lampi, jossa viihtyivät mm. ruutanat. Isännät kaivoivat aikoinaan lampeen murahautoja saadakseen parannusainetta pelloille. Soistuminen alkoi Lammaspaimenen kaivettua lammelle laskuoja 1950-luvulla. Tiedetään, että hän – eräänlaisena kaunosieluna – halusi rakentaa vaaralle ”Solisevan puro”. Sen voi vieläkin löytää läheltä Viiden polun risteystä ja varsinkin keväisin päästä kuuntelemaan sen solinaa.

Suomaisemaa pääsee ihailemaan nousemalla Hannu Okkosen rakentamat portaat jyrkänteen näköalapaikalle ”Kyllikien kalliolle” ja istahti Sarkalla ”Walpurin ja Heikin muistopenkille”. Walpuri Sarkan ja Heikki Ikonen olivat Kohtavaaran viimeisiä asukkaita. He saivat kymmenen lasta ja siirsivät rakennusten hirret vaaran juurelle nykyiseen Haikolaan, jonka mustuneet kattohirret ovat vielä muistona savupirttijalalta.

Suolla näkyy rahkasammaleiden lomasta upottavia suonsilmia, rimpia. Suolla kasvavat mm. suokurjenjalaka, suopursu, juolukka, vaivero, lakka, karpalo ja monitähkävillä sekä erilaiset heinät ja sarat. Syksyllä suo saa ruskan värit.

Kun portaita laskeuduttua jatkat matkaa, huomaat ennen ensimmäisiä pitkospuita kallioseinämään hakatun kiinteistöjen rajamerkin. Koeta selvittää, miten raja kulkee!

Lammaspaimenen leposuoja

Tässä maisemassa voit palauttaa mieleesi Jeesuksen vertaukset Hyvästä Paimenesta ja kedon kukista. Kohtavaaran laki on näet palvellut myös lampaiden laitumena. Sen jäljiltä niitty puhkesi keväiseen loistoon leinikeistä, koiranputkista, metsäkurjenpolvista ja muista kedon kukkasista. Sydäntänsäällä aho tarjosi makoisat mansikat ja mättäät mesimarjat.

Muistona lammastaloudesta on entinen lampaiden suojakatos metsässä ja vaaran kupeessa jäännökset lampurin rinteeseen rakentamasta lampaiden talvisuojasta. Siinä oli oven suussa kamiina ja sisällä pilttuut lampaille ja seinustalla kuusenhaviin pehmenetty lavitsa lammasluona. Koululaiset poikkisivat hiihtomatkoillaan kuuntelemaan hänen tarinointiaan.

Viiden polun risteys

Huomaa tässä vilkkaassa risteyskohdassa monta muurahaiskekoa ja venyttele ahkerien muurahaiten tapaan Nurmeksen kaupungin liikuntatoimen lahjoittamilla telineillä. Hengitä syvään metsän raikasta ilmaa. Aukiolla kasvavat metsäkurjenpolvi, metsämansikka, maitohorsma, nurmitädyke, kultapiisku, huopahdake ja metsäorvokki.

Risteyksen polut kulkevat maanomistajien, Tertsusten, Meriläinen-Ruokolaisen ja Ruokolaisen mailla. Yksi poluista johtaa Kylmälahden Paavolaan. Toivonpolku jatkuu loivaan alamäkeen kohti Haikolaa.

Ylöspäin kulkeville alkaa tästä äänetön "Hiljainen taival" aina Sarkkisten tilalle johtavan polun risteukseen saakka. Kuusimetsän halki kulkiessa on hyvä hiljentyä ja vain vaelttaa hiljaa luonnon ääniä kuunnellen. Polku kulkee "Lammaspaimenen leposuojalle" ja "Hiljentymisristille".

Polun valmistumisen juhlapäivänä 1.11.2018.
Keskellä porrasrakentaja Hannu Okkonen. >

Saniaiskorpi

Kuljet vaaran rinnettä lähteiden kostuttaman rehevän kasvillisuuden keskellä saniaiskorvessa. Kiinnitä huomiota eri sanikkaisiin: kivenlohkareella kallioimarre ja kosteikossa korpialvejuuri ja soreahiirenporras. Lammikon luona kasvavat mesiangervo, maariankämme, metsäkurjenpolvi, koiranputki, suo-orvokki ja metsäkorte sekä ympäristössä kuusi, hies- ja rauduskoivu sekä harmaaleppä.

Graafikko Anu Vanaksen hahmottelema piirros Kohtavaaran tilan Sarkkisten rakennuksista. Pohjana on pihan kivijaloista tehty mittapiirros ja Anun tekemät tutkimukset 1700- ja 1800-luvun alun rakennushistoriasta. Kuva on polun opaskilvessä.

Yö autiolla vuorella

OLIN TALVELLA eksynyt internetissä YouTubeen ja löytänyt sieltä sympaattisten nuorten miesten retkeilyvideoita (mm. "Ali Leiniö", "Reissussa", "Eetun völjyssä"). Kaverit saivat homman näyttämään mukavalta ja vaivattomalta. Niinpä unohdin tyyten ikäni, kuntoni, taitoni – ja tekisi mieleni vielä lisää: sukupuoleni.

Tilasin verkkokaupasta hammokin (s.o. riippumatto), tarpin (laavukangas), underblanketin (aluhuopa) ja paracordia (narua).

Unohtakaa sudoku! Paljon enemmän aivoille tuottaa työtä, kun yrittää opetella solmuja. Voi, miksi tyydyin lapsena vain lukemaan **Aaro Honkaa**, kun minun olisi pitänyt liittyä partioon. Kaikenlaisia komervenkkejä YouTubea katseltuani päädyin sitomaan laavunaruun toiseen päähän paalusolmulla silmukan. Toiseen päähän tuli sitten ajomiehen kytty. Pienet narulenkkit tein kalastajansolmulla. Ne panisin Prusikin solmulla laavunaruun ja kiristäisin kankaan paikalleen.

Kevään tultua uskaltauduin ulos. Sidosin riippumaton toisen pään kuistin tolppaan ja toisen vaahteraan. Yön kuuntelin junien kulkua Savon radalla ja Kuusanniemen tehtaiden ääniä. Se ei ollut kaksineen luontoelämys.

Sitten alkoi kesäloma, ja huviretki suuntautui Haikolan kevättalkoisiin. Meitä helli hieno sää. Asuin Bomban hirsimökissä, mutta olin ottanut mukaani uudet leiriytymisvarusteet. En ollut eläissäni ollut vaelluksella tai muutenkaan viettänyt yötä luonnossa. Olin toki ymmärtänyt olla lähtemättä Vätsärin erämaahan kokeilemaan internetissä näkemiäni erätaitoja.

Nousinpa siis yöksi Kohtavaaralle! Sitä luulisi, että metsässä on mitaamaton

määrä runkoja, joihin riipparinsa ripustaa mutta vielä mitä. Sain hyvän aikaa pyöriä, ennen kuin löysin kaksi sopivalla etäisyydellä olevaa ja sopivan paksuista puuta. Pielinen pilkkotti vain hiukan jostain lehtien välistä, mutta muuten paikka oli mukavan avoin. Sitten katsahdin ylös. Kaikissa vaaran puissa oli valtavasti putoamisvaarassa olevia kuivia oksia. Pystykarshintä oli jäänyt kokonaan tekemättä. Yhtään täysin turvallista puuta ei ollut näkyvissä, mutta ilma oli tyyntä eikä myrskyä ollut tiedossa. Virittelin asumukseni. Panin tarppinarunkin, mutta hienon sään takia jätin pressun levittämättä.

Väkertämiseen meni tuhattomasti aikaa. Ilta jo hämärsi, kun sain kaiken valmiiksi. Asetuin yölevolle. Oli vain kuu-kausi juhannukseen niin, ettei pimeää tullut lainkaan. Tuntemattomat linnut ääntelehtivät siellä täällä. Olisi muuten ollut täysin hiljaista, mutta noin miljoona sääskeä syöksi sadan metrin säteeltä minusta hönkivää hiilidioksidia kohti. Ne eivät saaneet veriateriaa, koska allani oli aluhuopa ja ylläni hyttysuusia. Miljoonan itikan ininä parikymmentä senttiä naamani yläpuolella piti minua visusti hereillä, koska en ollut tottunut siihen, etteivät ne pääse kimp-puuni. Ääni syntyy siipien läpytyksestä. Kullakin hyttyslajilla – niitä on Suomessa ainakin 40 – on oma äänensä, jonka perusteella lajitoverit tunnistavat toisensa – jotta semmoinen Tinder (verkostoitumissovel-lus) niillä.

Linnut olivat hiljaa noin tunnin kaikista hämärimpään aikaan. Nouseva aurinko sai nekin lurittelemaan lemменkutsujaan. Aina silloin tällöin metsässä risahteli. Jos olisi ollut sysipimeää, olisivat äänet her-

mostuttaneet, mutta pystyin katselemaan ympärilläni hyönteisverkon läpi enkä nähnyt ketään tai mitään. Aamun jo sarastaessa torkahdin muutamaksi tunniksi.

Riippumatossa on ällistytävän mukava nukkua – siis jos nukkuisi. Siinä ei suinkaan olla tukalassa V-asennossa, vaan maataan hieman vinottain, jolloin selkä saa olla suorassa. Kyljelläänkin voi hyvin köllötellä. Pieni keinuminen tekee mainion, painottoman olotilan. Ilma vaihtuu, ja on helppo hengittää. On elämys katsella tähtiä tai veden pintaa tai värikkäitä pilviä, mihin mattonsa on sitten levittänytkin. Eikä suinkaan tarvitse ryhtyä työlääseen yöpymiseen, vaan riipparin voi ripustaa parvekkeelle, pihalle tai puistoon pelkkää istuskelua, lueskelua tai loikoilua varten.

Aurinko oli jo noussut vaaran takaa, kun heräsin. Olisin saattanut harppoa Haikolaan. Kyllikki oli antanut minulle "kaiken varalta" avaimen. En halunnut vielä palata sivistyksen pariin. Nousin näkötorniin mukanani aamiaistarpeet. Avotulen kielto-merkissä oli tulitikki ylivivattu. Järkeilin, ettei kaasukeitin ole avotuli. Varmuuden vuoksi olin käyttämättä tulitikkua. Sytytin kaasun siis Bic-sytyttimellä! Istuin tornissa ja keitin vettä aamupuuroon. Katselin raukeana maisemaa, haistelin ilmaa, maistelin kahvia ja nautin ankarasta hädättömyydestäni. Juuri sillä hetkellä en halunnut olla missään muualla, en kotikaksiossani, en työpaikan kahvitauolla, en Repovedellä, en Khao Lakissa, Madeiralla tai Whistlerissä. Siinä, pohjoiskarjalaisen vaaran päällä, oli hyvä olla.

Minna Salonen

Kohtavaaran Toivon polku

Jos haluat nähdä vaaramaiseman Kohtavaaralta näet sen kauneimman.

On vaaralla näkötorni, joka sinua odottaa.

Portaat aina vapaat, ei tarvitse jonottaa.

Kun katselet etelän suuntaan, näkyy Pielisen saaret ja veet, jää maisemat sinulle niin mieleen, että toisenkin retken sä teet.

Sitten kun pääsi käännyt hiukan toiselle päin, niin silloin ystäväälle huudat, minä kirkontorninkin näin.

Vaaralle patikkapolku, monen kiemuran kautta vie. Onneksi vain vaaran alle johtaa autotie.

Näin luonnonrauha säilyy ja ihana hiljaisuus. Vaaran vartijana seisoo nyt näkötorni uus. Nyt se on valmis käyttöön, ja kaikki katsomaan, miten ihanat maisemat näkyy, oman kotimaan.

Kerro tästä muille, siellä on ihanaa, silloin näkötorni käyttäjiä saa.

Ennen kuin tämän jutun vieraskirjaan liitän, kävijöiden puolesta puuhamiehiä kiitän.

Jorma Kotivuori "Patikkapolut tutuksi" -ryhmän kanssa 5.7.2018

Jorma Kotivuori on yksi lähes neljästä tuhannesta tornilla ja polulla kahden vuoden aikana käyneestä!

Kaisu Piiraisen ja Elina Turusen aikainen Haikolan navetta, joka myöhemmin purettiin. Vielä näkyvät kiviperustukset ja lehmien sementtiset kytkypaikat.

Kaisu-tädin muisto

Professori Irma Sulkusen muistokirjoitus tädistään, Nurmeksen opiston ensimmäisen vuosikurssin oppilaasta Kaisu Piiraisesta

Kaisu (Tyyne Katri) Piirainen, meile veljien lapsille Kaisu-täti, syntyi 24.3.1923 kuusilapsisen perheen kuopukseksi Kuhmon Kämärän kylässä. Piiraisen pienviljelijäperheen elinolot olivat niukat ja lisäksi kohtalo kuritti sitä poikkeuksellisen kovalla kädellä. Yksi lapsista, **Pietari**, kuoli noin kahden vuoden iässä ja ankara isku perhettä koh-tasi vain vuosi Kaisu-tytön syntymän jälkeen. **Johanna**-äiti kuoli äkillisesti ja jätti jälkeensä **Heikki**-isän viiden pienen pojan ja kuopustytären kanssa.

Isän ahdinkoa helpottaakseen äidin sisar otti pienen tytön kasvatikseen Kotkaan. Tädin perheessä Kaisu vietti lapsuutensa tärkeät vuodet aina yhdeksänvuotiaaksi asti, ja tätä aikaa hän usein muisteli kadotettuna onnelana. Erityisesti perheen isä tarjosi sellaista hellyyttä ja huolenpitoa, joka painui syvälle orpolapsen mieleen. Ankarampi ja etäisempi täti puolestaan vei kasvattiaan evankelisen liikkeen tilaisuuksiin ja ohjasi näin Kaisu-sua siihen hengelliseen ympäristöön, joka sittemmin viitoitti koko hänen elämänsä.

Traagiset kuolemantapaukset koh-tasivat myös tätä perhettä ja katkaisivat samalla Kaisu-tytön huolettoman lapsuuden. Kaksinkertaisesti orpo lapsi lähetettiin takaisin Kuhmoon, hänelle outoon ympäristöön. Poissa olivat aikaisemman kodin valo ja vauraus, tuttu koulu, ystävät ja kaupunkiympäristö. Tilalla oli pieni hirsinen Rauhala öljylamppuineen, tuntematon isä, äitipuoli ja suuri veljesparvi.

Yhdysside kadotetusta maailmasta uuteen löytyi kuitenkin evankelisesta liikkeestä, joka oli jo **Saara Malisen** kautta levinnyt Kuhmoon ja jota kanttori **Kalle Tiainen** vahvisti. Herätys tempaisi mukaansa myös Piiraisen perhekunnan. Yhdyssidettä veljiin vahvisti lisäksi voimakas lukuhalu ja musiikin harrastus, joilla oli Kaisun elämässä myöhemminkin tärkeä asema. Veljien kanssa perustettiin myös uusi koti Karjalan kannakselle, Kaukolaan, josta siitäkin oli sodan seurauksena luovuttava. Se tumma säie, jonka monet raskaat menetykset piirsivät Kaisu-tädin mielenmaisemaan, ovat riipaisevalla tavalla luettavissa hänen päiväkirjoistaan.

Voimakas lukuhalu yhdistyneenä evankeliseen uskoon suuntasivat kodittomien kiertolaisvuosien ajanakin Kaisun elämänkulkua. Sinnikäs opiskelu, ensin Nurmeksen kansanopistossa yhtenä sen ensimmäisistä oppilaista. Sittemmin muun muassa talouskoulun ja keskikoulukurssien suorittaminen työn ohessa avasivat hänelle vuonna 1945 tien Raahan opettajaseminaariin, josta hän valmistui erinomaisin arvosanoin

keväällä 1950. Ihanneammattiin valmistava seminaariaika oli Kaisulle sosiaalisesti ja sisällöllisesti antoisa, mutta taloudellisesti koetteleva. Pakotien jatkuvista rahavaikeuksista tarjosivat musiikkiharrastukset sekä kristilliset ja muut kerhot, joihin Kaisu osallistui ja joita itsekin veti.

Seminaariajan lopulla selkiytyi myös lähetyskutsumus, joka oli häivähdellyt Kaisun mielessä aina siitä saakka, kun hän 10-vuotiaana luki Lasten Lehdestä Japanissa tehtävästä lähetystyöstä. Suunnitelma palata Kuhmon syrjäkylille opettajaksi sai väistyä, ja lähetyskoulun ja kielipintojen jälkeen uusi työtehtävä avautui Hokkaidon saarella sijaitsevan Sapporon lastentarhassa. Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen rakentaman ja omistaman Mäebae-lastentarhan johtajana Kaisu sai vihdoin pysyvän kodin ja kaipaamansa kutsumustyön lasten parissa. Tarha oli suosittu ja Kaisun ohjauksessa sen, samoin kuin tarhan yhteydessä toimineen pyhäkoulun, kävivät sadat sapporolaiset lapset.

Lähetystyön huippuhetken Kaisu koki lähtiessään vuonna 1970 viimeiselle työkaudelleen. Silloin lähettävänä seurakuntana oli Kuhmo, jonka nimikolähetiksi hänet oli vihdoinkin otettu. Kiitollisuuttaan Kaisu kuvasi lähetiksi siunaamistilaisuuden jälkeen päiväkirjassaan: *"Tämä päivä on ollut varmaan tähänastisen elämäni onnellisin. Aivan kuin pitkä, tähän asti kestänyt valmistautumisaika olisi päättynyt, ja nyt vasta todella lähtisin työhön. Olin kauan mielessäni toivonut, että haluaisin juuri Kuhmon nimikolähetiksi. Nyt on toiveeni toteutunut. En tiedä kuinka kiittäisin Jumalaa."*

Kevättalvella 1975 aivoverenvuoto katkaisi äkillisesti 22 vuotta kestäneen työuran. Taitavan kirurgin avulla Kaisu palasi kuoleman porteilta elämään, mutta paluuta entiseen työhön ei enää ollut. Hänen tekemänsä työn arvoa sapporolaisien keskuudessa ilmaisi koskettavalla tavalla kaupungin ei-kristillinen johtaja, joka tuli tervehdyskäynnille Kaisun sairastuvoteelle ja kiittämään häntä kaupungin lasten hyväksi tehdystä työstä.

Viimeiset vuosikymmenet Kaisu-täti vietti ensin Helsingissä ja sitten Kuhmossa, omaistensa ja ystäviensä parissa. Kauas maailman ääriin vieneen kutsumustyön jälkeen oli aika palata kotiin, seudulle, josta elämä oli hänet karusti varhaisessa lapsuudessa erottanut. Kaisun lämmihenkinen koti oli aina avoin, ja vierailija tunsikin olevansa aidosti tervetullut. Heikentynein voiminkin Kaisu-täti säteili ympärilleen lempeyttä, ystävällisyyttä ja lapsirakkautta, mutta myös ankan elämänkoulun käyneen ihmisen nöyryyttä ja mielen avaruutta. Tällaisena me Kaisu-tätimme muistamme.

Elinan muisto

Elina Turunen syntyi Nurmeksen Salmenkylässä 26.8.1924. Hän jäi alle neli-vuotiaana orvoksi, minkä jälkeen ukki vaimoineen huolehti Elinasta. Elina kävi Pennasenvaaran (Viemenen) kansakoulun 1.–3. luokat vuosina 1933–1935. Hän jatkoi Salmenkylän kansakoulussa luokat 2.–4. vuosina 1935–1938. Elina tuli Nurmeksen evankeliseen opistoon lukukaudeksi 1945–1946. Se oli opiston viides toimintavuosi. Elina sai erittäin hyvän todistuksen ja oli opistotovereidensa mielestä hyvin lahjakas ja oppivainen.

Opistolla pidettiin tuolloin karjaa, ja Elina jäi opintojen jälkeen opistolle karjanhoitajaksi. Hän menestyi hyvin, koska piti työstään ja elämis-tään. Vielä vanhainkodissa hän muisti lehmiensä nimet. Johtaja **Toivo Salomaa** kirjoitti Elinalle hyvän työtodistuksen, kun opiston karjanpito lakkasi ja Elina joutui etsimään uuden työpaikan Helsingistä.

Jäätyään eläkkeelle Elina asui pitkään Kruununhaassa Kristakodissa. Kun muisti alkoi heiketä, hän muutti ensin Helsingin Seniorisäätiön Osmonkallion vanhainkotiin ja sen lakkautta saman säätiön Kannelkotiin, missä hän vietti viimeiset vuodet. Elokuun 31. päivänä 2018 Elinan elämä sammui. Rovasti **Aili Raitavuo** siunasi Elinan Kannelmäen kirkossa. Pieni saattoväki vietti muistohetken **Kyllikki Tiensuun** ja **Jari Lampisen** kodissa Kannelmäessä.

Aili Raitavuon siunauspuhe

Elina Osmonkalliossa 2010.

Paimenpsalmi on hautaan siunaamisissa todennäköisesti useimmin luettu Raamatun kohta. Mutta tänään se on aivan erityisesti paikallaan, kun siunaamme pientä paimentyttöä, karjanhoitaja Elinaa.

"Herra on minun paimeneneni, ei minulta mitään puutu."

Pinnallisesti katsoen voisi luulla, että puuttui paljonkin. Juuri paimentajan paikasta Elinan elämässä olisi voinut olla puutetta. Kun ei ollut isää, ja äidinkin menetti jo piene-nä alle neli-vuotiaana.

Mutta kaikesta päätellen oli enemmän totta "ei minulta mitään puutu". Oli rakas

ukki ja ukin perhe huolta pitämässä. Tuli jo nuorena tyttönä opistosta koti, rakas opistokoti, joka antoi suuntaa koko myöhempää elämää varten. Antoi ennen kaikkea hengellistä evästä, opetti tuntemaan taivaallisen paimenen ja hänen turvansa. Elinan omien muistiinpanojen mukaan: "Julistusta Vapah-tajan suorittamasta armotyöstä synnin orji-en edestä olemme saaneet kuulla joka-ainoa päivä talvemme ja kevään aikana. Meitä on koitettu johdattaa jokaista omakohtaiseen Jeesuksen seuraamiseen. Aamu- ja iltahartaudet, ne lukuisat lauantai-iltojen raamattukerhot ja uskontotunnit ja vieraiden pappien pitämät raamattutunnit ovat ikimuistoissa säilytetäviä kohokohtia." - Ja jos hengellinen anti olikin tärkeintä, opistovuosi vei myös työ-paikkaan, omaan ja mieluiseen, juuri paimen-tytöksi. Ja se oli taas hyvä paikka ponnistaa edelleen: lähteä etsimään ja myös löytämään oma paikka suuremmastakin maailmasta, ete-län rintamailta.

Tie avautui eteenpäin, toisenlaisiin töihin ja toisenlaiseen elämään. Vaikkei varmaan-kaan suurella ryminällä ja itsestä numeroa

tehden. Sillä niin sinä, Kyllikki, sanoit, että Elina oli hiljainen, vaatimaton, syrjään vetäytyvä. Mutta että paimentytön sielu oli valpas, ja lahjoja oli ilmeisen paljon enempiinkin, kuin mitä oma työ tai elämänkulku ensisijaisesti edellytti.

Joka tapauksessa tärkeintä ja totta oli pitkin matkaa "Herra on minun paimeneneni, ei minulta mitään puutu."

Ja erityisen todelta se tuntuu Elinan elämän loppupuolelta, viimeisten vuosikymmenten ja vuosien ajalta. Siitä elämän-

vaiheesta, joka teille ja meille kaikillekin on tutuinta hänen tiellään.

Jälleen näytti puuttuvan paljon. Ei ollut omaa perhettä, ei muitakaan läheisiä sukulaisia tai muita omia ihmisiä. Ja kuitenkin hänellä oli teitä, hänelle sykkiviä sydämiä – enemmän kuin monella toisella.

Jäit, Kyllikki, hänen elämänsä loppuun asti uskolliseksi ystäväksi ja hyväksi huolehtijaksi. Pidit Elinaan yhteyttä, kannoit häntä sydämessäsi. Teit hänet tutuksi omille läheisillesi, omistit kuin osaksi perhepiiriä. Ja sinä, Eeva, sait ja otit Elinan omalle sydämellesi. Et tehnyt vain sitä, mikä kuului työhösi ja mitä sinulta toiset odottivat. Vaan hoidit Elinaa rakkaudella yli työvuorojen ja yli työ-vuosien, lopulla saatoit häntä lähtöön ja olit luona lähdön hetkelläkin.

Pieni paimentyttö eli Elinassa loppuun asti. Silloinkin, kun muisti jo oli heikenty-nyt, hän kuulemma muisti lehmiään nimel-tä: "Laukko, Neilikka, Opas, kaikkein paras Nettari."

Nyt kun paimentyttö on kutsuttu pois, me muistamme häntä ja pyydämme ennen kaikkea Jumalaa muistamaan hänet.

Sitä varten: P.J. Hannikainen on runoil-lut paimenen syyslaulussa: "Minä, pieni paimentyttö lentohon en pääsekään. Tänne, tänne jääädä täytyy syksyhyn ja ikävään." Niinkin saattoi Elina tuntea ja kokea joskus esimerkiksi Kohtavaaran maisemissa.

Mutta nyt me uskomme ja toivomme ja pyydämme parempaa: että pieni paimentyt-tö on päässyt Paimenensa, Jeesuksen, käsien kantamana taivaan kotiin. Ja että hän siellä saa elää täysin todeksi: "Herra on minun paimeneneni, ei minulta mitään puutu."

Radioaamuhartaus keskiviikkona 28.11.2018 sarjassa "Elämää peruutuspeilistä katsottuna"

NURMEKSEN seudun evankelisen kansanopiston johtokunta etsi pitkin kevättä 1970 huonolla menestyksellä rehtoria. En olisi koko asiaa huomannut, ellei kurssitoverini olisi kehottanut: "Lähde vuodeksi opettamaan Karjalan kirkassilmäsiä lapsia". Ilman enempää harkintaa lähetin paperini. Olin puoli vuotta aikaisemmin valmistunut teologian maisteriksi ja niiltä osin siis pätevä.

Päätös oli kohtalaisen hurjapäinen, jopa kylmäverinen, sillä en tiennyt kansanopistosta juuri mitään, ja Nurmeksesta tiesin, jos mahdollista, vielä vähemmän. Niinpä kuultuani, että minut oli valittu – olinhan hakijoista ainut teologi – peruin hakemukseni hyvässä järjestyksessä ja huokaisin helpotuksesta. Päädyin kuitenkin lopulta perumaan perumiseni ja lähdin Nurmekseen. Niin satakuntalaisesta parkanolaisesta tuli loppuelämäkseen pohjoiskarjalainen.

Samalla minusta tuli pohjoismaisen kansanopistoliikkeen perustajan, tanskalaisen papin, teologin ja kirjailijan **Nikolai Frederik Severin Grundtvigin** oppilapsi. Grundtvigin tavoitteena oli perustaa koulu, joka herättäisi tanskalaisten talonpoikien sivistystahdon ja kansallishengen. Siksi hän loi oppilaitoksen, jonka oli määrä olla – ei kuivan teorian esittämistä – vaan "elävän sanan" koulu elämää varten, koulu, joka evästäisi oppilaita paitsi kasvamaan kristittyinä myös toimimaan valveutuneina kansalaisina.

Nämä tavoitteet levittivät kansanopistoaatetta 1800-luvulla nopeasti eteläisestä Tanskasta koko Pohjolaan, Lapin perukoillekin. Norjan kristilliset kansanopistot keksivät nokkelan – ja hyvin toden – mainoslauseenkin: "Elämän koulu on paras koulu, mutta kansanopisto vie vähemmän aikaa."

Ylioppilasosakunnan perustivat Suomeen ensin maakuntaopistoja. Pian eri herätysliikkeet, yhteiskunnalliset ja kansalaisliikkeet, poliittiset puolueetkin huomasivat kansanopiston edut. Opistothan tarjosivat paikan, jossa voitiin kansanopistolain mukaisesti opet-

taa ja toimia oman liikkeen ihanteiden mukaan. Nurmeksen evankelisessa opistossa elämä pohjautui "Filippiläiskirjeen henkeen", niin kuin muuan evankelinen kansanopistoinen asian meille nuoremmille ilmaisi.

Taustaliikkeiden ja -ideologioiden erilaisuudesta huolimatta Suomen kahdeksisenkymmentä kansanopistoa toimii edelleen sulassa sovussa saman lain alaisina. Kansanopistojen työntekijät kokoontuvat yhteisille neuvottelupäiville ja oppivat toinen toiseltaan.

Omalla kansanopistourallani sain aika pian tähän hyvän kosketuksen.

Osallistuin silloin Luther-opistolla pidetyille syksyn kansanopistopäiville. Huonetoverikseni olin saanut Sirola-opiston toimistonhoitajan **Selma Mäkelän**. Sirola-opisto oli Yrjö Sirolan Säätiön ylläpitämä yhteiskunnallinen kansanopisto. Säätiön taustalla olivat Suomen kommunistinen puolue sekä Suomen Kansan Demokraattinen Liitto ja sen jäsenjärjestöt. Opiskelun ideologisen pohjana oli marxilainen tieteilinen sosialismi.

Siinä meitä oli kaksi naista, joilla oli hyvin erilaiset käsitykset elämästä. Luonnollisesti päädyimme juttelemaan. Nurmeksessa oli opisto palanut ja rakennettu uudelleen. Juuri keväällä olimme lisäksi hakeneet kuumeisesti matematiikan opettajaa. Sellaista ei tuntunut löytyvän mistään. Kerroin Selmalle, että kristittyinä koin suureksi helpotukseksi sen, että saatoin rukoilla ja pyytää Jumalalta apua opiston vaikeuksissa, niin uudisrakentamisen rahoituksessa kuin matematiikan opettajan etsinnässä.

Vieläkin muistan, miten rauhallisesti Selma totesi: minä en voi luottaa työssäni mihinkään ulkopuoliseen ihmeapuun. Kun edessä on tehtävä, voin vain yrittää ratkaista sen järkevästi. Jos teen kaiken parhaan kykyni mukaan, niin muuta ei ole enää tehtävissä.

Minua ovat vuosikymmeniksi jääneet puhuttelevaan Selman sanat. Erityisesti siksi, että huomasin vaarallisen

ansan. Voi näet olla, että minulla on joskus – useinkin – kiusaus rukoilemalla teettää Jumalalla sellaisia töitä, jotka kaiken järjen mukaan minun itse olisi hoidettava. Minun olisi paneuduttava työtehtäviini huolellisesti ja valmisteltava asioita tunnollisesti, eikä rukous vaivatta muutu puhelinsoitoiksi, kirjeiksi, kokouksiksi. On itse tehtävä parhaansa.

Silti ero Selman ajattelun ja minun kokemukseni välille jää. Sen on joku ilmaissut näin: "Kristityn tulee toimia niin kuin kaikki riippuisi hänestä, kuitenkin tietäen, ettei mikään ole hänen varassaan." Elämä, oma ja opiston on uskoni mukaan Jumalan johdatuksessa. Ei se vie pois ihmisen omia velvollisuuksia, mutta väkevä on sekin kokemus, että "Hyvin rukoiltu on puoleksi tehty". Jumalan puuttumista asioihin, hänen johdatustaan joutuu usein ihmettelemään. Saa kiittää siitä, että asiat vain lokahtavat kohdalleen ilman, että itse ehdin niitä järjestelemään.

Elämä on täynnä tällaisia ihmeitä. Täytyy vain osata katsoa ja nähdä ne. Jos uskot, niin näet, kuten lastenlaulun tekijä:

"Pieniä ihmeitä täynnä on elämä, pieniä ihmeitä pullollaan. Sä kysyt, missä on Jumalan auringonpaiste, se niissä kohdataan."

Jos uskot, niin näet. Olemme sittenkin osallisia Jumalan näkymättömästä maailmasta, enkelten leivästä, Jumalan armosta.

Musiikkina **César Franckin** "Leivästä enkelten"

Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan syksyn 1964 kurssitoverit.

Pirtin Viestille tullutta kirjallisuutta

Yrjö Tala, Kirkon kipupisteet.

Siviiliavioliiton ja siviilirekisterin puute Suomessa 1905–1918. Suomen kirkkohistoriallisen seuran toimituksia 236. Helsinki 2018.

Reijo Pajamo, Musiikin juhlaa Wiipuris.

Repale-Kustannus. Helsinki 2018.

Pepi Reinikainen, Nuoruuteni Nunnala.

Sisäoppilaitoksen salutat vuodet. Docendo Oy. Jyväskylä 2018.

Veikko Huotarinen, Hossan pojat.

Kertomuksia kolmen partiopojan seikkailuretkistä Kainuun ja Koillismaan saloilla. LaserMedia Oy. Joensuu 2018.

Veikko Huotarinen, Draama Karhun-kierroksella.

LaserMedia Oy. Joensuu 2018.

TILAA PIRTIN VIESTI!

Tiedät, mitä Haikolassa tapahtuu!
Maksa tilausmaksu
10 eur.

Viestikohtaan tilaaja ja osoite,
muuten emme voi lehteä toimittaa!

LIITY JÄSENEKSI!

Jäseneksi liityt maksamalla
yhdistyksen vuosijäsenmaksun
20 euroa tai
pysyvän jäsenmaksun **200 euroa**
Viestikohtaan maksajan
nimi ja osoite.

TILINUMERO

Pohjois-Karjalan Osuuspankki, Nurmes
FI02 5299 0120 0478 72

PIRTIN VIESTI

NURMEKSEN EVANKELISEN OPISTON YSTÄVÄT RY:N LEHTI,
74. vsk

Tämän numeron toimittivat
Haikolan talkoolaiset

Tilausmaksu 10 eur

Ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

Osoite: Opistontie 7, 75970 Kohtavaara
Puh: 013 430 120, 045 138 1648

S-posti: haikola@haikolantalo.fi
www.haikolantalo.fi
Facebook Haikolan talo

Ulkoasu: Pohjois-Karjalan
Ilmoitusvalmistus Oy

Paino: PunaMusta Oy, Joensuu

ISSN: 1797-741x (painettu)
2489-3862 (verkkojulkaisu)

HAIKOLASSA JA NURMEKSESSA TAPAHTUU

Immanuel-kirkkopyhä

Nurmeksen kirkossa su 9.12. klo 10. Mukana Immanuel-kansankuoro. Saarna Kyllikki Tiensuu.

Immanuel-jouludraaman

30-vuotisnäyttely Nurmestalon Galleria Tykossa avataan 14.12. klo 17. Näyttely on avoinna 10.1.2019 saakka.

Kevyt adventtilounas sekä

joulurunoja ja -lauluja Haikolassa su 16.12. klo 13 (lounas) klo 14 Ylä-Karjalan kansalaisopiston lausuntaryhmän joulurunotuokio "Vedä jo jouluhenkeä". Lauluja säestää Maija Liisa Pasanen-Karhu. Vapaa pääsy. Vapaaehtoinen lounas- ja kahvikolehti.

Immanuel jouludraama 30. kerran

aatonaattona 23.12. klo 18
Nurmeksen kirkonmäellä.

ELY:n kirkkopyhä ja yhdistyksen 80-vuotisjuhla

13.1.2019. Katso pääkirjoitus ja erillinen ilmoitus.

Pohjalaiset ELY:läiset retkellä

Nurmeksessa ja Haikolassa 19.–22.3.2019.

Runomatinea Haikolassa ke 20.3. klo

18.30. SLEY:n entinen Japanin-lähettilä Sointu Sallinen esittää runojaan kolmen vuosikymmenen ajalta: "Naisen elämän kaari touhukkaasta 40 vuoden iästä 70-vuotiaan hiipivään vanhuuteen". Kahvitarjoilu.

ELY:n lähetyksiltä

Haikolassa to 21.3.2019 klo 18.30. Mukana ainakin aluesihteri Satu Kivisaari Seinäjoelta ja ELY:n entinen lähetti Raili Mäkitalo. Kahvitarjoilu. Arvontaa.

Perinteisten tove-ripäivien messussa

Nurmeksen kirkossa Marian ilmastyspäivänä 24.3.2019. klo 10, saarnaa piispa Irja Askola. Messun jälkeen lounas Haikolassa. Irja Askola kertoo päiväjuhlassa kristinuskosta tämän päivän maailmassa.

Nurmeksen Kesäakatemia 2019

26.9.–7.7.2019, www.nurmesmusicacademy.fi

